

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 179/2013-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. septembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť J. Z., M., zastúpeného advokátkou JUDr. D. H., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cb 174/1998 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. Z. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cb 174/1998 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Galanta p r i k a z u j e vo veci vedenej pod sp. zn. 9 Cb 174/1998 konať bez zbytočných prietáhov.

3. J. Z. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Galanta povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Galanta je povinný uhradiť J. Z. trovy konania v sume 331,13 € (slovom tristotridsaťjeden eur a trinásť centov) na účet právnej zástupkyne JUDr. D. H., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením č. k. II. ÚS 179/2013-22 z 19. marca 2013 na ďalšie konanie sťažnosť J. Z. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cb 174/1998.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že *„dňa 12. 12. 1997 sťažovateľ podal prostredníctvom právneho zástupcu žalobu o zaplatenie 472.500,- Sk s prísl. titulom zľavy z kúpnej ceny motorového vozidla značky LIAZ a v priebehu tohto súdneho konania dňa 2. 5. 2001 prostredníctvom právneho zástupcu písomným podaním rozšíril žalobný návrh aj o náhradu škody o sumu 2.600.000 Sk (86.304.19 €). Okresný súd v Galante Uznesením sp. zn.: 9 Cb 174/98-75 zo dňa 29. 1. 2002 pripustil zmenu návrhu tak, žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľovi 472.500 Sk spolu so 17,6 % úrokom z omeškania od 12. 12. 1997 do zaplatenia a zároveň je žalovaný povinný sťažovateľovi nahradiť škodu vo výške 2.600.000,- Sk. Okresný súd v Galante eviduje predmetnú vec pod*

č. k. 9 Cb 174/1998. Od podania žaloby až po 7 rokov a to dňa 24. 5. 2004 okresný súd čiastočným rozsudkom rozhodol ale len o časti 472.500,- Sk s prísl., a návrh zamietol.

Tento čiastočný rozsudok súdu prvého stupňa bol odvolacím súdom – Krajským súdom v Trnave sp. zn. 21 Cob/231/2005-223 zo dňa 31. 1. 2006 zrušený a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Súd prvého stupňa rozsudkom sp. zn. 9 Cb/174/1998 zo dňa 16. 11. 2006 opäť rozhodol len o časti 472.500,- Sk a opäť návrh sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ podal odvolanie voči tomuto rozsudku a odvolací súd rozsudkom sp. zn. 21 Cob/331/2007-419 zo dňa 15. 7. 2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňom 2. 9. 2008 v spojení s rozsudkom Okresného súdu v Galante.

Sťažovateľ podal dňa 30. 09. 2008 vo veci dovolanie a Najvyšší súd SR dovolanie uznesením sp. zn. 4 Obdo/2/2009 zo dňa 16. 12. 2009 odmietol. ...

Následne až dňa 26. 3. 2010, t. j. skoro 10 rokov od pripustenia žalobného návrhu o náhradu škody (2 600.000 Sk) súd prvého stupňa vytýčil prvé pojednávanie o náhradu škody o 2.600.000 Sk (86.304,19 €), pričom do dnešného dňa súd o tejto škode ani v merite veci ešte nerozhodol. “.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľ ďalej uviedol:

„Nakoľko Okresný súd Galanta bol a je v konaní o náhradu škody nečinný, podal sťažovateľ dňa 23. 05. 2012 sťažnosť na prieťahy podľa zákona o súdoch. Predseda Okresného súdu JUDr. L. S., podotýkame, ktorý tiež vo veci rozhodoval ako zákonný sudca, sťažnosť sťažovateľa vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože v konaní nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, pričom to odôvodnil tým, že súd má nedostatočný počet sudcov a pre vysoký počet napadnutých vecí do jednotlivých senátov nielen zákonná sudkyňa v predmetnej veci ale ani ostatní sudcovia prakticky nie sú schopní vybaviť priebežne mesačný nápad vecí do jednotlivých senátov.

Tieto dôvody sťažovateľ považuje za nedôvodné. Účastníka predsa nemôže zaujímať, že súd nemá dostatok sudcov, a preto nie je schopný vybavovať veci bez prieťahov v konaní.

...

Od podania žaloby, resp. od pripustenia zmeny žalobného návrhu aj o náhradu škody o sumu 2.600.000 Sk ubehlo viac ako 12 rokov a súd zatiaľ ešte ani nezačal v merite

veci pojednávať a je aj naďalej nečinný, pričom sťažovateľovi nečinnosťou súdu vzniká značná škoda... Sťažovateľ je toho názoru, že takúto extrémnu dĺžku konania, počas ktorej sa súd ani len nezačal zaoberať vecou samou, neovplyvnila skutková a právna zložitosť veci, pretože úkony, či nečinnosť súdu, ku ktorým došlo počas uplynulej doby, nemajú žiaden relevantný vzťah k skutkovej, či právne zložitej veci.

Sťažovateľ ma za to, že okresný súd od zmeny návrhu... (uznesením zo dňa 29. 1. 2002) až doteraz sa nezaoberal meritom veci a doterajšie konanie súdu považuje za neefektívne a nesvedčí o jeho sústreďenom postupe v tejto veci. ...

Sťažovateľ považuje za primerané, aby mu v tejto veci bolo priznané finančné zadostučinenie, pretože doba, ktorá uplynula od podania návrhu až doposiaľ, je neprimerane dlhá a ničím neospravedliteľná...

Sťažovateľ poukazuje aj na skutočnosť, že tu existuje dôvodné obavy o reálnu vymožitelnosť svojej pohľadávky prípade kladného rozhodnutia v jeho prospech. ...

Poukazujeme teda na dĺžku nečinnosti okresného súdu, nulový podiel sťažovateľa na prieťahoch v konaní o náhradu škody (2.600.000,- Sk), neexistenciu osobitnej zložitosti veci, bezvýslednosť sťažnosti na prieťahy podľa zákona o súdoch. Okolnosti konkrétneho prípadu teda vôbec neodôvodňujú vznik prieťahov a tieto sú výlučne dôsledkom nečinnosti súdu bez akejkoľvek vonkajšej príčiny.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti ako aj publikované rozhodnutia v obdobných prípadoch sme presvedčení, že sťažovateľovi patrí primerané finančné zadostučinenie... vo výške 15.000,00 EUR.“

2.1 Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Galante v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cb 174/98 porušené boli.

Okresnému súdu v Galante prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cb/174/1998 konal bez zbytočných prieťahov.

J. Z... priznáva finančné zadostučinenie vo výške 15.000,00 €, ktoré je Okresný súd v Galante povinný vyplatiť do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd v Galante je povinný uhradiť J. Z. trovy konania v sume 331,13 € na účet jeho právneho zástupcu JUDr. D. H., advokátke, so sídlom... K., do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedom JUDr. D. I., listom sp. zn. Spr 397/2013 z 3. mája 2013 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 21. mája 2013.

3.1 Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem chronológie úkonov vykonaných súdom v namietanom konaní k veci ďalej uviedol:

„Z pohovoru so zákonnou sudkyňou a prehľadu jednotlivých úkonov súdu som zistil, že najčastejším dôvodom, prečo súd nepojednával, boli práve prekážky na strane PZN, t. j. ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní z dôvodu PN, kolízie pojednávaní na iných súdoch a rôzne procesné návrhy, o ktorých bolo nutné rozhodnúť pred tým, ako súd rozhodne vo veci samej.

Z uvedeného rozpisu úkonov súdu je zrejmé, že súd v danom prípade koná stále, bez prieťahov, vykonáva úkony, ktoré sú nutné.

J. Z., ktorý je navrhovateľom v tomto konaní, využíva všetky riadne aj mimoriadne opravné prostriedky, čo je síce legitímny postup, avšak je to dôvodom toho, že vec sa prejednáva už od roku 1998.

Okresný súd Galanta súhlasí s tým, aby podľa ust. § 30 ods. 2 zákona NR SR č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky a o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

3.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku vecne nereagovala na obsah uvedeného vyjadrenia podpredsedu okresného súdu, len oznámila, že „súhlasíme

s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci“.

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného pod sp. zn. 9 Cb 174/1998:

Dňa 17. augusta 1998 sťažovateľ, zastúpený advokátom, podal Krajskému súdu v Bratislave žalobu o zaplatenie sumy 472 500 Sk s prísl. z titulu zľavy z kúpnej ceny.

Dňa 2. októbra 1998 Krajský súd v Bratislave postúpil spis vecne príslušnému okresnému súdu.

Dňa 28. októbra 1998 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a na doplnenie žaloby.

Dňa 25. novembra 1998 právny zástupca sťažovateľa požiadal o predĺženie lehoty na doplnenie žaloby do 18. decembra 1998.

Dňa 22. februára 1999 sťažovateľ doručil doplnenie žaloby.

Dňa 24. februára 1999 okresný súd uznesením zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 12. apríla 1999 okresný súd uznesením zrušil uznesenie o zastavení konania, pretože súdny poplatok bol zaplatený v lehote na podanie odvolania.

Dňa 4. októbra 1999 okresný súd vydal platobný rozkaz, ktorým zaviazal žalovanú na zaplatenie žalovanej sumy a trov konania.

Dňa 25. októbra 1999 žalovaná podala proti platobnému rozkazu „*odvolanie*“.

Dňa 23. novembra 1999 okresný súd zaslal „*odvolanie*“ žalovanej sťažovateľovi na vyjadrenie a zároveň vyzval žalovanú na zaplatenie súdneho poplatku za odpor.

Dňa 9. decembra 1999 žalovaná zaplatila súdny poplatok za odpor.

Dňa 16. júna 2000 opatrením predsedu okresného súdu bol spis z dôvodu ukončenia výkonu funkcie sudcu pridelený sudcovi JUDr. S.

Dňa 7. augusta 2000 okresný súd nariadil pojednávanie na 22. september 2000.

Dňa 22. septembra 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu rozšírenia návrhu sťažovateľom. Právny zástupca sťažovateľa zároveň doručil vyjadrenie k odporu.

Dňa 9. októbra 2000 advokát JUDr. L. oznámil prevzatie zastupovania sťažovateľa a požiadal o predĺženie lehoty na doručenie písomného rozšírenia návrhu.

Dňa 6. novembra 2000 sťažovateľ doručil „*špecifikáciu žaloby*“.

Dňa 5. februára 2001 okresný súd požiadal Krajský súd v Bratislave o oznámenie stavu konania sp. zn. 44 Cb 685/94 a sťažovateľa o doručenie jeho živnostenského listu.

Dňa 16. februára 2001 Krajský súd v Bratislave oznámil, že uvedený spis sa nachádza na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „*najvyšší súd*“).

Dňa 2. apríla 2001 okresný súd nariadil pojednávanie na 11. máj 2001.

Dňa 2. mája 2001 sťažovateľ doručil návrh na rozšírenie žaloby o sumu 2,6 mil. Sk z titulu náhrady škody (ušlého zisku).

Dňa 10. mája 2001 právny zástupca sťažovateľa ospravedlnil neúčast' sťažovateľa na nariadenom pojednávaní z dôvodu, že je služobne v zahraničí, a požiadal o jeho odročenie.

Dňa 11. mája 2001 okresný súd odročil pojednávanie na 22. jún 2001.

Dňa 18. mája 2001 žalovaná doručila stanovisko k žalobe.

Dňa 22. júna 2001 okresný súd uznesením nepripustil zmenu žalobného návrhu, ktorým sťažovateľ žiadal alternatívne zaviazať žalovanú na zaplatenie sumy 472 500 Sk z titulu zľavy z kúpnej ceny alebo sumy 2 362 500 Sk z titulu vrátenia kúpnej ceny. Okrem toho žiadal priznať sumu 2,6 mil. Sk z titulu ušlého zisku.

Dňa 28. augusta 2001 okresný súd nariadil pojednávanie na 28. september 2001.

Dňa 28. septembra 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo po vyjadrení zástupcu žalovanej odročené na 16. november 2001. Konalo sa v neprítomnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil kolíziou s iným pojednávaním.

Dňa 24. októbra 2001 okresný súd nariadil nový termín pojednávania na 14. december 2001.

Dňa 14. decembra 2001 okresný súd odročil nariadené pojednávanie pre neprítomnosť účastníkov konania na 25. január 2002.

Dňa 25. januára 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovateľ predložil stanovisko k doteraz vykonanému dokazovaniu, v ktorom navrhol, aby okresný súd okrem pôvodného návrhu na zaplatenie sumy 472 500 Sk s prísl. konal aj o rozšírenom návrhu na zaplatenie náhrady škody (ušlého zisku) v sume 2,6 mil. Sk. Pojednávanie bolo odročené na 15. február 2002.

Dňa 29. januára 2002 okresný súd uznesením pripustil zmenu návrhu v súlade s návrhom sťažovateľa, zároveň vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za rozšírený návrh a súčasne oznámil zmenu termínu pojednávania na 22. marec 2002.

Dňa 13. februára 2002 sťažovateľ požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 22. marca 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Dňa 26. marca 2002 žalovaná doručila stanovisko k rozšíreniu žaloby.

Dňa 31. mája 2002 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 17. júna 2002 okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 28. júna 2002 krajský súd uznesením sp. zn. 21 Cob 146/02 potvrdil uznesenie okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov sťažovateľovi.

Dňa 26. augusta 2002 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 24. septembra 2002 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za rozšírený návrh v lehote 10 dní.

Dňa 2. decembra 2002 okresný súd nariadil pojednávanie na 17. január 2003.

Dňa 16. januára 2003 právny zástupca sťažovateľa ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní kolíziou s iným pojednávaním a zároveň ospravedlnil sťažovateľa z dôvodu práceneschopnosti a žiadal odročiť pojednávanie.

Dňa 17. januára 2003 okresný súd odročil pojednávanie vzhľadom na neprítomnosť sťažovateľa a jeho právneho zástupcu na neurčito.

Dňa 10. marca 2003 okresný súd nariadil pojednávanie na 28. marec 2003.

Dňa 28. marca 2003 sa uskutočnilo pojednávanie (v neprítomnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil), na ktorom okresný súd uznesením zastavil konanie v časti rozšíreného návrhu – zaplataenia ušlého zisku v sume 2,6 mil. Sk z dôvodu nezaplataenia súdneho poplatku. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Dňa 2. mája 2003 sťažovateľ doručil žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a zároveň sa odvolal proti uzneseniu o zastavení konania z 28. marca 2003.

Dňa 3. júla 2003 okresný súd predložil spis spolu s odvolaním na rozhodnutie krajskému súdu.

Dňa 28. augusta 2003 krajský súd uznesením sp. zn. 21 Cob 166/03 uznesenie okresného súdu o čiastočnom zastavení konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 10. októbra 2003 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 25. novembra 2003 okresný súd nariadil pojednávanie na 23. január 2004.

Dňa 10. decembra 2003 žalovaná doručila vyjadrenie k predmetu konania.

Dňa 23. januára 2004 okresný súd odročil pojednávanie z dôvodu neprítomnosti zákonného sudcu.

Dňa 7. apríla 2004 okresný súd nariadil pojednávanie na 21. máj 2004.

Dňa 21. mája 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre účel vyhlásenia rozsudku na 24. máj 2004.

Dňa 24. mája 2004 okresný súd rozhodol vo veci čiastočným rozsudkom tak, že návrh v časti zaplataenia sumy 462 500 Sk zamietol.

Dňa 27. júla 2004 okresný súd vydal opravné uznesenie, ktorým opravil záhlavie čiastočného rozsudku z 24. mája 2004.

Dňa 9. augusta 2004 sa sťažovateľ odvolal proti čiastočnému rozsudku z 24. mája 2004.

Dňa 11. augusta 2004 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 31. augusta 2004 okresný súd uznesením zastavil konanie o odvolaní sťažovateľa.

Dňa 16. septembra 2004 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu o zastavení odvolacieho konania.

Dňa 29. septembra 2004 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa.

Dňa 30. novembra 2004 krajský súd uznesením sp. zn. 21 Cob 211/04 zrušil rozhodnutie okresného súdu o zastavení odvolacieho konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 26. januára 2005 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 11. marca 2005 okresný súd uznesením nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 4. apríla 2005 sťažovateľ sa odvolal proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 7. apríla 2005 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa.

Dňa 27. mája 2005 krajský súd uznesením sp. zn. 21 Cob 64/05 odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu z 11. marca 2005 potvrdil.

Dňa 18. júla 2005 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 26. júla 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 8. augusta 2005 sťažovateľ oznámil zmenu v osobe právneho zástupcu.

Dňa 8. septembra 2005 sťažovateľ zaplatil súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 27. septembra 2005 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa.

Dňa 31. januára 2006 krajský súd uznesením sp. zn. 21 Cob 231/2005 zrušil čiastočný rozsudok okresného súdu z 24. mája 2004 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 17. februára 2006 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 27. apríla 2006 okresný súd nariadil pojednávanie na 25. máj 2006.

Dňa 25. mája 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo po výsluchu účastníkov a ich právnych zástupcov odročené na 8. august 2006 na vykonanie ďalšieho dokazovania.

Dňa 26. júna 2006 právna zástupkyňa sťažovateľa ospravedlnila neúčast' na nariadenom pojednávaní z dôvodu čerpania dovolenky a žiadala odročiť pojednávanie.

Dňa 8. augusta 2006 okresný súd odročil pojednávanie na 3. október 2006.

Dňa 3. októbra 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo po vykonanom dokazovaní odročené na 7. november 2006 pre účel predvolania ďalších svedkov.

Dňa 17. októbra 2006 okresný súd odročil nariadené pojednávanie na 14. november 2006.

Dňa 19. októbra 2006 právna zástupkyňa sťažovateľa doručila mená a adresy navrhovaných svedkov a žiadala nariadené pojednávanie odročiť z dôvodu kolízie pojednávaní.

Dňa 14. novembra 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo po vypočutí predvolaného znalca odročené pre účel vyhlásenia čiastočného rozsudku.

Dňa 16. novembra 2006 okresný súd rozhodol čiastočným rozsudkom tak, že žalobu v časti zaplattenia sumy 472 500 Sk s prísl. zamietol.

Dňa 15. decembra 2006 predseda okresného súdu rozhodol o predĺžení lehoty na písomné vyhotovenie rozhodnutia do 3. januára 2007.

Dňa 24. januára 2007 sťažovateľ podal odvolanie proti čiastočnému rozsudku okresného súdu zo 16. novembra 2006.

Dňa 26. januára 2007 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 9. februára 2007 krajský súd vyzval sťažovateľa na zaplattenie súdneho poplatku.

Dňa 19. februára 2007 sťažovateľ oznámil, že výzvu považuje za bezpredmetnú, pretože poplatok za odvolanie už raz zaplatil, na základe čoho došlo k zrušeniu čiastočného rozsudku okresného súdu.

Dňa 21. februára 2007 krajský súd predložil spis okresnému súdu na rozhodnutie o zastavení odvolacieho konania pre nezaplattenie súdneho poplatku.

Dňa 26. februára 2007 okresný súd rozhodol o zastavení odvolacieho konania.

Dňa 19. marca 2007 sa sťažovateľ odvolal proti uzneseniu o zastavení odvolacieho konania a zároveň požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov pre prípad zamietnutia jeho odvolania.

Dňa 26. marca 2007 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa.

Dňa 17. augusta 2007 krajský súd uznesením sp. zn. 21 Cob 105/2007 zrušil napadnuté rozhodnutie okresného súdu o zastavení odvolacieho konania.

Dňa 20. septembra 2007 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 27. septembra 2007 okresný súd uznesením priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 22. októbra 2007 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľa proti čiastočnému rozsudku žalovanej na vyjadrenie.

Dňa 31. októbra 2007 žalovaná doručila vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa.

Dňa 19. novembra 2007 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 15. júla 2008 krajský súd rozsudkom sp. zn. 21 Cob 331/2007 čiastočný rozsudok okresného súdu zo 16. novembra 2006 potvrdil.

Dňa 20. augusta 2008 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 2. októbra 2008 podal sťažovateľ dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 15. júla 2008.

Dňa 7. októbra 2008 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie.

Dňa 16. októbra 2008 žalovaná sa vyjadrila k dovolaniu.

Dňa 24. októbra 2008 okresný súd predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní.

Dňa 29. októbra 2008 sťažovateľ požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie.

Dňa 13. novembra 2008 najvyšší súd vrátil spis okresnému súdu na rozhodnutie o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdneho poplatku.

Dňa 19. novembra 2008 okresný súd uznesením priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku a zároveň vyzval sťažovateľa na predloženie splnomocnenia na dovolacie konanie.

Dňa 15. decembra 2008 sťažovateľ doručil splnomocnenie pre dovolacie konanie.

Dňa 8. januára 2009 okresný súd opätovne predložil spis dovolaciemu súdu.

Dňa 16. decembra 2009 najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obdo 2/2009 odmietol dovolanie sťažovateľa.

Dňa 23. decembra 2009 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 5. februára 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 26. marec 2010.

Dňa 4. marca 2010 právna zástupkyňa sťažovateľa žiadala odročiť pojednávanie z dôvodu kolízie pojednávaní.

Dňa 26. marca 2010 okresný súd odročil pojednávanie na 7. máj 2010.

Dňa 29. apríla 2010 právna zástupkyňa sťažovateľa žiadala odročiť pojednávanie z dôvodu kolízie pojednávaní.

Dňa 7. mája 2010 okresný súd odročil pojednávanie na 18. jún 2010.

Dňa 10. júna 2010 sťažovateľ doručil návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti a zároveň požiadal o odročenie nariadeného termínu pojednávania.

Dňa 18. júna 2010 okresný súd z dôvodu sťažovateľom podaného návrhu odročil pojednávanie na neurčito.

Dňa 21. júna 2010 okresný súd predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o návrhu sťažovateľa na prikázanie veci.

Dňa 6. septembra 2010 najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Ndob 53/2010 neprikázal vec sťažovateľa inému okresnému súdu.

Dňa 21. septembra 2010 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 5. októbra 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 5. november 2010.

Dňa 2. novembra 2010 právna zástupkyňa sťažovateľa žiadala odročiť pojednávanie na iný termín z dôvodu práceneschopnosti.

Dňa 5. novembra 2010 okresný súd odročil pojednávanie na 14. január 2011.

Dňa 14. januára 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým okresný súd zamietol žalobu v časti uplatnenej náhrady škody a zaviazal sťažovateľa na náhradu trov konania.

Dňa 7. marca 2011 sťažovateľ doručil odvolanie proti rozsudku okresného súdu zo 14. januára 2011.

Dňa 10. marca 2011 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľa žalovanej na vyjadrenie.

Dňa 29. marca 2011 žalovaná sa vyjadrila k odvolaniu sťažovateľa.

Dňa 30. marca 2011 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa.

Dňa 30. novembra 2011 krajský súd uznesením sp. zn. 21 Cob 80/2011 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 13. januára 2012 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 3. februára 2012 okresný súd nariadil pojednávanie na 24. apríl 2012.

Dňa 23. apríla 2012 okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu zákonnej sudkyne a nariadil nový termín na 31. júl 2012.

Dňa 31. júla 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 13. november 2012 pre účel vyjadrenia sa účastníkov k predmetu sporu do 15. októbra 2012.

Dňa 9. augusta 2012 právna zástupkyňa žalovanej doručila vyjadrenie v zmysle záverov z ostatného pojednávania.

Dňa 9. novembra 2012 právna zástupkyňa sťažovateľa ospravedlnila svoju neúčasť aj neúčasť sťažovateľa na nariadenom pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti a žiadala pojednávanie odročiť. Zároveň žiadala predĺžiť lehotu na vyjadrenie.

Dňa 13. novembra 2012 okresný súd odročil pojednávanie na 14. február 2013.

Dňa 5. decembra 2012 sťažovateľ doručil vyjadrenie k predmetu sporu.

Dňa 14. februára 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účel vypočutia sťažovateľa a jeho manželky prostredníctvom dožiadaného súdu.

Dňa 13. marca 2013 okresný súd zaslal spis dožiadanému súdu.

Dňa 5. júna 2013 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 5. júna 2013 okresný súd nariadil pojednávanie na 15. august 2013.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cb 174/1998 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pretože v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bol predmetom konania už len nárok sťažovateľa na náhradu škody (o nároku na zaplatenie zľavy z kúpnej ceny okresný súd právoplatne rozhodol čiastočným rozsudkom zo 16. novembra 2006), predmetom posúdenia ústavného súdu bol časový úsek namietaného konania od 2. mája 2001, teda odo dňa, kedy sťažovateľ uplatnil v namietanom konaní nárok na náhradu škody.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, posúdením namietaného konania podľa prvého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že preskúmané konanie nie je po právnej ani skutkovej stránke zložitý – jeho predmetom je nárok na náhradu škody, teda ide o vec patriacu do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Napokon

ani podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nenamietal zložitosť veci. Doterajšia dĺžka namietaného konania nebola teda závislá od zložitosti veci.

2. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd zistil, že aj sťažovateľ výrazne prispel svojím správaním k doterajšej dĺžke konania, na čo poukázal aj okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti. Na ťarchu sťažovateľa z pohľadu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní možno pripísať skutočnosť, že opakovane (celkovo 9-krát) žiadal okresný súd o odročenie nariadeného pojednávania, pričom na pojednávaniach, ktoré sa uskutočnili 28. septembra 2001, 14. decembra 2001 a 28. marca 2003 sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca neboli prítomní.

Treba tiež uviesť, že v dôsledku procesnej aktivity sťažovateľa (návrhy na zmenu petitu žaloby, žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, opravné prostriedky proti procesným rozhodnutiam, ako aj meritórnym rozhodnutiam) sa musel okresný súd s týmito procesnými návrhmi kvalifikovane vysporiadať, čo tiež malo vplyv na dĺžku napadnutého konania. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju predchádzajúcu judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jeho práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (m. m. I. ÚS 31/01). Zároveň dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných prietáhov v prípade, keď súd o procesných návrhoch sťažovateľa konal a rozhodoval bez zbytočných prietáhov (napr. II. ÚS 41/00).

Uvedené skutočnosti nepochybne mali dopad na celkovú dĺžku trvania konania, na čo ústavný súd musel pri posudzovaní veci (najmä pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia) prihliadnuť.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a zistil, že k predĺženiu konania došlo aj v dôsledku nečinnosti okresného súdu.

V postupe okresného súdu sa vyskytli obdobia nečinnosti, konkrétne od 10. októbra 2003 do 21. mája 2004 (7 mesiacov), od 17. februára 2006 do 25. mája 2006 (3 mesiace) a od 13. januára 2012 do 31. júla 2012 (6,5 mesiaca), ktoré ústavný súd posúdil ako zbytočné priet'ahy v namietanom konaní.

Napokon ústavný súd konštatuje, že už samotná dĺžka trvania konania, ktorá predstavuje takmer 12 rokov, sama osebe signalizuje porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (aj keď vec bola opakovane aj na krajskom súde, resp. na najvyššom súde z dôvodu rozhodovania o opravnom prostriedku, čo nemožno pripočítat' na ťarchu okresného súdu).

Obranu okresného súdu, podľa ktorého *„Z uvedeného rozpisu úkonov súdu je zrejmé, že súd v danom prípade koná stále, bez priet'ahov, vykonáva úkony, ktoré sú nutné“*, nemožno akceptovať. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 € vzhľadom na neprimerane dlhú dobu trvania namietaného konania a vzniknuté preťahy, ktoré ho „poškodzujú“. Podľa sťažovateľa existujú dôvodné obavy o reálnu vymožitelnosť jeho pohľadávky, pričom jeho viera v spravodlivosť je v dôsledku extrémne dlhej doby nečinnosti okresného súdu otrasená.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä na celkovú dĺžku napadnutého konania, ale aj na správanie sťažovateľa považuje za primerané v sume 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. D. H., ktoré si uplatnil v sume 331,13 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 275,94 €. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je platkyňou dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 331,13 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. septembra 2013